TÌNH HÌNH HẠN HÁN THIẾU NƯỚC TẠI NINH THUẬN

Nguyễn Sĩ Thoại, **Đặng Thanh Bình**
Đài Khí tượng Thủy văn tỉnh Ninh Thuận

1. Tình hình thời tiết, thủy văn

Kể từ đầu tháng 12/2013 đến nay, tại hầu hết các khu vực trên địa bàn tỉnh ta chủ yếu không có mưa; cá biệt vào các ngày: 17, 22, 23, 24/3 và 8, 9, 29, 30/4 có xuất hiện mưa vừa ở vùng núi, còn các khu vực khác lượng không đáng kể. Qua tài liệu thống kê, tổng lượng mưa 4 tháng đầu năm 2014 ở mức thấp hơn so với TBNN cung thời kỳ, với tổng lượng mưa các vùng trong tỉnh phổ biến như sau: Vùng đồng bằng nhỏ hơn 15,0mm và vùng núi từ 40,0- 60,0 mm.

Theo số liệu quan trắc được trong các tháng đầu năm 2014, tại Trạm Khí tượng Phan Rang có các trị số: Nhiệt độ, lượng bốc hơi, số giờ nắng đều ở mức xấp xỉ đến cao hơn so với TBNN cùng thời kỳ; đặc biệt là trị số độ ẩm không khí trung bình luôn ở mức thấp, trong đó có nhiều ngày độ ẩm không khí thấp nhất xuống dưới mức 40%.

Bảng 1. Thống kê các yếu tố khí tượng quý I năm 2014 (Theo số liệu thống kê nhanh)

Yếu tố / Trạm	Nhiệt độ (°C)			Độ ẩm (%)	Bh (mm)	Sh (giờ)	Tổng lượng mưa (mm)			Rmax	
	T_{tb}	T_x	T_n				R	So với TBNN	Số ngày mưa	R_x	Ngày
Phan Rang	24.7	33.6	17.1	72	578.1	830	6.5	-21.7	4	2.3	22/3
Tân Mỹ							0.0	- 31.7	-	0.0	-

Tình hình mực nước trên các sông, suối đang có xu thế giảm chậm và duy trì ở mức thấp; nhiều con suối nhỏ đã tắt dòng. Mặc dù vẫn được đón nhận từ hồ Đơn Dương một lượng nước đáng kể qua Nhà máy Thủy điện Đa Nhim và sự điều tiết hợp lý của hệ thống hồ thủy lợi; nhưng trên sông Cái Phan Rang tại Trạm Thuỷ văn Tân Mỹ, trong 04 tháng đầu năm 2014 có trị số mực nước trung bình chủ yếu đều ở mức thấp hơn đến xấp xỉ TBNN cùng thời kỳ.

Bảng 2. Thống kê số liệu thủy văn quý I năm 2014 (Theo số liệu thống kê nhanh)

Trạm	Sông	Hbq (m)			Hmax (m)	Ngày	Hmin (m)	Ngày
		Năm 2014	*So với năm 2013*	*So với TBNN*				
Tân Mỹ	Cái PR	34.70	- 0.06	- 0.01	34.87	01/01	34.55	29/01

Hiện nay tình hình hạn hán đang có xu hướng diễn biến ngày càng trở nên gay gắt đối với các tỉnh từ Nghệ An vào đến Ninh Thuận. Đối với tỉnh Ninh Thuận nói riêng, tình hình hạn hán đã xảy ra trên hầu hết tại các huyện trong tỉnh. Hiện nay, mực nước tại các hồ thủy lợi đều ở mức thấp, tổng dung tích hồ chứa cập nhật đến 08 giờ sáng ngày 29/4 chỉ còn lại xấp xỉ 30% so với dung tích thiết kế.

Đặc biệt, một số hồ đập lượng nước còn rất thấp như hồ Nước Ngọt: 0,24/1,81 triệu m^3; hồ Ông kinh 0,26/0,83 triệu m^3; hồ Thành Sơn 0,09/3,05 triệu m^3, Phước Trung 0,14/2,35 triệu m^3, hồ Phước Nhơn 0,06/0,78 triệu m^3 và hồ Bà Râu 0,86/4,67 triệu m^3, chỉ đảm nhận cấp nước sinh hoạt, nước uống cho gia súc nhưng khả năng sẽ thiếu hụt trầm trọng trong thời gian tới nếu tình hình hạn hán vẫn xảy ra gay gắt như hiện nay.

Bảng 3. Thống kê mực nước và dung tích hồ hồ chứa
Nguồn. Cty TNHH MTV KTCT Thủy lợi Ninh Thuận Cập nhật lúc. 8h00 Ngày 29/4/2014

Số TT	Tên Hồ chứa	C.Trình MN (m)			Dung tích (tr.m^3)			Ghi chú
		MNC	Thiết kế	**Hiện tại**	Vc	Thiết kế	**Hiện tại**	
1	Sông Sắt	159.0	174.50	**168.60**	3.19	69.33	**30.56**	Nội tỉnh
2	Sông Trâu	28.7	42.30	**31.90**	1.13	31.53	**3.81**	Nội tỉnh
3	Tân Giang	100.3	118.20	**104.75**	1.34	13.39	**3.21**	Nội tỉnh
4	CK7	60.8	68.20	**61.30**	0.13	1.43	**0.17**	Nội tỉnh
5	Suối Lớn	44.2	49.50	**44.20**	0.08	1.10	**0.18**	Nội tỉnh
6	Bầu Ngứ	46.0	51.45	**46.05**	0.14	1.60	**0.15**	Nội tỉnh
7	Ma Trai	121.0	123.84	**123.40**	0.16	0.48	**0.42**	Nội tỉnh
8	Ba Chi	112.5	116.50	**115.37**	0.07	0.40	**0.27**	Nội tỉnh
9	Nước Ngọt	50.6	58.78	**50.70**	0.23	1.81	**0.24**	Nội tỉnh
10	Ông Kinh	42.5	47.70	**45.18**	0.02	0.83	**0.26**	Nội tỉnh
11	Thành Sơn	27.5	30.80	**26.30**	0.39	3.05	**0.09**	Nội tỉnh
12	Tà Ranh	23.2	26.40	**23.30**	0.11	1.22	**0.13**	Nội tỉnh
13	Bầu Zôn	26.0	29.00	**26.46**	0.09	1.69	**0.22**	Nội tỉnh
14	Phước Nhơn	82.0	88.60	**82.82**	0.03	0.78	**0.06**	Nội tỉnh
15	Trà Co	150.0	159.00	**152.82**	1.34	10.10	**3.17**	Nội tỉnh
16	Cho Mo	108.2	118.65	**108.32**	0.68	8.79	**0.72**	Nội tỉnh
17	Phước Trung	80.0	88.50	**80.88**	0.07	2.35	**0.14**	Nội tỉnh
18	Sông Biêu	91.0	101.25	**93.70**	1,26	23.78	**3.75**	Nội tỉnh
19	Lanh Ra	30.0	40.50	**38.05**	0.63	13.89	**9.45**	Nội tỉnh
20	Bà Râu	48.0	57.40	**50.78**	0.18	4.67	**0.86**	Nội tỉnh
21	Hồ Đơn Dương		1042.00	**1.030.701**		165.00	**72.78**	Lâm Đồng
	Đập Dâng		**CT (m)**	**Htr (cm)**				
22	Nha Trinh		15.60	**8**				Nội tỉnh
23	Lâm Cấm		7.30	**12**				Nội tỉnh
24	Sông Pha		145.80	**30**				Nội tỉnh

3. Tình hình thiếu nước sinh hoạt tại một số địa phương

a. Xã Phước Trung, huyện Bác Ái

Có 2 thôn đã thực hiện việc chở nước sinh hoạt, cấp cho người dân có nước sinh hoạt (Thâm Dú và Đồng Dày), 2 thôn Rã Giữa và Rã Trên chưa ảnh hưởng.

- Số hộ cần hỗ trợ nước sinh hoạt 256 hộ/1200 nhân khẩu, đã bắt đầu 1 tuần. Lượng nước hỗ trợ đầu tiên 30 lít/ngày để sử dụng ăn uống. Hiện nay, xã đã nâng lên 60 lít/ngày. Nguồn nước được chuyển từ đập Ô Căm. Tuy nhiên, để đảm bảo nước sạch cho người dân sử dụng, hạn chế bệnh dịch phát sinh do thiếu nước trong mùa nắng hạn. Sau khi làm việc, xã Phước Trung và huyện Bác Ái đề xuất cấp nước từ Trạm cấp nước An Hòa (thuộc Trung tâm nước sạch và VSMTNT quản lý).

- Về thiệt hại sản xuất nông nghiệp của người dân, hiện có 26 ha lúa vụ Đông Xuân 2013-2014 thuộc khu tưới hồ Phước Nhơn thiệt hại 100%. Để tập trung nước cứu 51 ha lúa còn lại gần đến giai đoạn thu hoạch.

- Về chăn nuôi gia súc nhỏ lẻ trong khu dân cư chưa xuất hiện tình trạng thiếu nước uống, thức ăn. Tuy nhiên, 1 số trang trại chăn nuôi dê, cừu, bò có quy mô lớn do nguồn thức ăn, nước uống có 100 cừu con chết. Hiện tại, một số trang trại đã chủ động đào ao để cấp nước uống cho gia súc.

b. Xã Phước Kháng, huyện Thuận Bắc

Xã Phước Kháng hiện có 5 thôn gồm: Suối Le, Cầu Đá. Đá Mài Trên, Đá Mài Dưới và Đá Liệt. Về tình hình nước sinh hoạt của người dân tại 4 thôn (trừ thôn Suối Le), có thể xảy ra tình trạng thiếu nước sinh hoạt cục bộ tại một số điểm dân cư, với 450

hộ/2.000 khẩu; cần có sự hỗ trợ của Nhà nước để giải quyết nước sinh hoạt cho người dân nếu tình trạng nắng hạn kéo dài đến tháng 5/2014.

Toàn xã có 15 giếng công cộng. Trong đó, có một số giếng đã nhiễm phèn, mặn không sử được; có 02 giếng khoang 01 giếng nhiễm phèn, 01 giếng thiếu điện để bơm nước. Số còn lại có nước đáp ứng trước mắt cho sinh hoạt của người dân.

Tình hình nước uống cho gia súc rất khan hiếm, do 2 đập Bến Nưng và Đá Liệt đã khô kiệt.

c. Xã Bắc Sơn, huyện Thuận Bắc

Đối với 2 thôn Xóm Bằng 1 và Xóm Bằng 2, xã Bắc Sơn, hiện nay có 541 hộ/3.000 khẩu. Trong đó, có 1/3 hộ dân trong thôn có đủ nước sinh hoạt. Số hộ còn lại phải đi lấy nước từ các lòng suối để sử dụng nước sinh hoạt cho gia đình.

Hiện trên địa bàn 2 thôn có 9 giếng, trong đó có 6 giếng đang sử dụng cung cấp nước sinh hoạt cho người dân; 03 cái còn lại không sử dụng lâu ngày bị hư hỏng cần khôi phục sửa chữa.

4. Kế hoạch công tác phòng chống hạn hạn tại địa phương

Trước thực trạng tình hình thiếu nước sinh hoạt cục bộ tại các địa phương. Trên cơ sở Kế hoạch số 1430/KH-UBND ngày 27/3/2014 của UBND tỉnh, Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn kính đề nghị Ủy ban nhân dân tỉnh chỉ đạo các sở, ngành địa phương có liên quan tham gia hỗ trợ công tác chống hạn, cụ thể như sau:

a. Công việc trước mắt

- Sở Tài nguyên và Môi trường kiểm tra tất cả các giếng hiện có để sửa chữa, khôi phục tạo nguồn nước cho người dân có nguồn nước sinh hoạt tại chỗ.

- Sở Y tế kiểm tra chất lượng nguồn nước tại một số giếng hiện có, để có biện pháp xử lý nước đạt tiêu chuẩn nước sạch nông thôn cho người dân có nguồn nước sinh hoạt, nhằm tránh tình trạng người dân sử dụng nguồn nước kém chất lượng, phát sinh dịch bệnh do nắng hạn, thiếu nước gây ra.

- Sở Tài chính xem xét, cấp bù kinh phí để Trung tâm Nước sạch và VSMTNT vận hành, bơm nước tại trạm cấp nước An Hòa, xã Xuân Hải để cấp nước sạch cho xã Phước Trung để đảm bảo vệ sinh cho người sử dụng, hạn chế phát sinh dịch bệnh do thiếu nước sinh hoạt trong mùa khô hạn, vừa giảm chi phí vận chuyển nước cho địa phương.

- Sở Lao động Thương Binh và Xã hội thống kê số hộ dân không có điều kiện sản xuất do nắng hạn kéo dài ở các địa phương để hỗ trợ lương thực cứu đói giáp hạt.

- Uỷ ban nhân dân các huyện, thành phố chủ động xây dựng Phương án chống hạn vụ Hè thu 2014 của địa phương mình để có kế hoạch vậnn chuyển nước từ nơi có nước ngọt đến những khu vực hạn hán hoặc nhiễm mặn để phục vụ nước sinh hoạt cho nhân dân. Chủ động trích nguồn kinh phí dự phòng để thực hiện khẩn cấp một số công trình (chở nước, đào ao, hóa chất xử lý nguồn nước), nhằm tạo nguồn nước sinh hoạt, nước uống cho gia súc một cách kịp thời.

- Chi cục Thú y phối hợp với các địa phương, tăng cường công tác kiểm tra tình hình phát sinh dịch bệnh gia súc do thiếu nước uống.

- Chi cục Kiểm Lâm tăng cường công tác kiểm tra phòng cháy chửa cháy rừng kịp thời, hạn chế tình hình phát rừng, đốt rừng làm nương rẫy trong mùa khô hạn.

- Trung tâm Khuyến nông-Khuyến ngư tuyên truyền, khuyến cáo, hướng dẫn người dân duy chuyển đàn gia súc đến nơi có nguồn thực ăn, gần nguồn nước uống để hạn chế thiệt hại chăn nuôi do hạn hán gây ra.

b. Nhiệm vụ lâu dài

Kính đề nghị Ủy ban nhân dân tỉnh chỉ đạo Sở Kế hoạch và Đầu tư, Sở Tài chính ưu tiên bố trí nguồn vốn để triển khai xây dựng hệ thống cấp nước sinh hoạt nông thôn cho xã Phước Trung, huyện Bác Ái, xã Phước Kháng, thôn xóm Bằng, xã Bắc Sơn, huyện Thuận Bắc và thôn Nha Húi, xã Mỹ Sơn, huyện Ninh Sơn trong thời gian sớm nhất.

Trên đây là nội dung báo cáo nhanh về tình hình hạn hán xảy ra cục bộ tại một số địa phương trên

địa bàn tỉnh; đề xuất giải pháp khắc phục trước mắt. Sở Nông nghiệp và PTNT rất mong sự quan tâm chỉ đạo của Ủy ban nhân dân tỉnh, tạo điều kiện thuận lợi để có nước sinh hoạt cho nhân dân, nước cho chăn nuôi và ổn định sản xuất.

5. Công tác dự báo phục vụ

* Từ cuối mùa mưa Trung tâm KTTV Ninh Thuận đã có Nhận định tình hình KTTV mùa khô năm 2014 và đề xuất một số kiến nghị

- Trong mùa khô đề nghị các ban ngành và nhân dân chủ động có biện pháp phòng tránh khô hạn thiếu nước cho sản xuất và sinh hoạt. Sử dụng tiết kiệm và điều tiết nguồn nước của các công trình hồ chứa nước hợp lý.

- Chú trọng công tác phòng và chữa cháy - nhất là cháy rừng.

- Theo dõi chặt chẽ diễn biến thời tiết nhất là hoạt động của gió mùa Đông bắc, đề phòng gió Đông bắc hoạt động mạnh ngoài khơi gây ảnh hưởng và thiệt hại đến hoạt động khai thác hải sản và giao thông trên biển; chú ý các thời kỳ gió mạnh kết hợp với triều cường gây sạt lở vùng ven biển.

- Đẩy mạnh tiến độ thi công xây dựng các công trình trong điều kiện thời tiết không có mưa.

- Trên các sông suối nhỏ vào thời kỳ tháng 5, 6 mực nước dao động nhỏ, cá biệt có sông xảy ra lũ tiểu mãn.

* Đặc biệt từ đầu tháng 3 đến nay, trong các bản Thông báo KTTV tuần, tháng; Đài KTTV Ninh Thuận cập nhật số liệu khí tượng, thủy văn và đưa ra nội dung cảnh báo: Thời tiết tỉnh Ninh Thuận vẫn còn mưa ít, đề nghị các ban ngành và nhân dân chủ động sử dụng tiết kiệm nước, điều tiết nguồn nước của các công trình hồ chứa nước hợp lý để chủ động nước phòng chống khô hạn trong mùa khô năm 2014.

* Lãnh đạo Đài KTTV Ninh Thuận thường xuyên tham gia trả lời phỏng vấn, tọa đàm về tình hình hạn hán trên sóng phát thanh, truyền hình trung ương và địa phương. Thường xuyên cử người theo dõi tình hình hạn hán tại địa phương để viết bài, đăng tin về tình hình hạn hán thiếu nước và đề xuất các giải pháp phòng chống hạn.

Tài liệu tham khảo

1. Kế hoạch số: 1430/KH-UBND, ngày 27/3/2014 của UBND tỉnh, về việc: "Phòng chống hạn năm 2014 trên địa bàn tỉnh Ninh Thuận;

2. Báo cáo số: 139/BC-SNNPTNT, ngày 21/4/2014 của Sở NN&PTNT, về việc: "Kết quả kiểm tra tình hình hạn hán ở một số địa phương trong tỉnh";

3. Sơ kết số: 27 /TK-TTNT, ngày 15/4/2014 của Đài KTTV tỉnh Ninh Thuận, về việc: "Sơ kết tình hình KTTV quý I năm 2014 khu vực tỉnh Ninh Thuận";

4. http://www.baoninhthuan.com.vn/news/56447p31c99/tinh-hinh-kho-han-thieu-nuoc.htm

5. http://www.vncold.vn/Web/Content.aspx?distid=3535